

Ulkoasiainneuvosto 20.11.2025: Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, Lähi-itä, Sudan, Sahel: neuvostoraportti eduskunnalle

Ulkoasiainneuvoston 20.11. järjestetyn kokouksen asialistan varsinaisina aiheina olivat Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, Lähi-idän tilanne, Sahel ja Sudan. Tämän lisäksi ministerit kävivät epävirallisen illalliskeskustelun Länsi-Balkanin maiden kanssa ja lounaskeskustelun ASEAN-maiden kanssa.

Venäjän hyökkäyssotaa koskevassa keskustelussa ministerit saivat päivityksen Ukrainan ulkoministeri Sybihalta ajankohtaisesta tilanteesta ja Ukrainan tarpeista. Keskustelussa fokusoiduttiin paineen lisäämiseen Venäjään kohtaan erityisesti puuttumalla sen öljynvientiin varjolaivastoon kohdistettavien toimien kautta. Myös Ukrainan tukivaihtoehtot sekä uutiset niin korruptiosyytteistä kuin Yhdysvaltojen rauhanaloitteesta nousivat keskustelussa esiin.

Keskustelussa Lähi-idän tilanteesta käsiteltiin EU:n toimia, joilla voidaan tuoda lisää arvoa Presidentti Trumpin rauhansuunnitelman toimeenpanoon erityisesti YK:n turvallisuusneuvoston hyväksymän päätöslauselman valossa. Keskustelussa korostuivat EU:n operaatiot (EUBAM Rafah, EUPOL COPPS).

Sahelin osalta keskusteltiin alueen haasteista sekä hyväksyttiin korkea edustaja Kallasin esittelemä EU:n uudistettu Sahel-lähestymistapa. EU:n poliittisen sitoutumisen jatkuminen nähtiin tärkeäksi. Sudanin osalta huomio kiinnittyi El-Fasherin tapahtumien myötä muuttuneeseen tilanteeseen ja erittäin vaikeaan humanitaariseen tilanteeseen. El-Fasherin tapahtumat tuomittiin.

Ulkoasiainneuvosto järjestettiin 20.11.2025 Brysselissä. Suomea kokouksessa edusti Suomen pysyvä edustaja EU:ssa Jori Arvonon. Kokouksen asialistan varsinaisina aiheina olivat Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, Lähi-idän tilanne, Sahel ja Sudan. Ministerit kävivät myös epävirallisen illalliskeskustelun Länsi-Balkanin maiden kanssa ja epävirallisen lounaskeskustelun ASEAN-maiden kanssa.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa

Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainassa liittyvän keskustelun aluksi ministerit saivat Ukrainan ulkoministeri Sybihalta päivityksen sotatilanteesta ja Ukrainan tukitarpeista. Sybiha kertoi myös toimista, mihin Ukrainan hallitus on ryhtynyt korruptiosyytösten myötä. EU:n sisäinen keskustelu fokosoitui tarpeeseen lisätä painetta Venäjää kohtaan erityisesti varjolaivastoon kohdistettavien toimien kautta. Korkea edustaja Kallas painotti, että Venäjän öljynvientiin puuttuminen varjolaivaston vastaisten toimien kautta on tehokkain tapa lisätä painetta. Lisätoimia asiassa tarvitaan mm. lisäpakotteilla sekä järjestelyillä koordinointiin ja vaikuttamistyön parantamiseksi. Neuvosto sai Venäjä-pakotteisiin ja varjolaivastoon liittyen alustukset niin INTCEN:n johtaja Markicilta ja EU:n pakote-erityislähettiläältä o'Sullivanilta. Komissaari Kubilius puhui neuvostolle Ukrainan tukitarpeista, alleviivaten erityisesti ilmapuolustuksen ja energiatuen kiireellisuutta sekä huomioiden Ukrainan v. 2026–2027 rahoitustarpeet. Jäsenmaat pitivät tärkeänä paineen lisäämistä Venäjää kohtaan ja moni peräänkuulutti 20. pakotepaketin nopeaa edistämistä. Varjolaivaston osalta korostettiin tarvetta entistä vahvemmillemme toimille sekä paremmalle

koordinaatiolle niin jäsenmaiden välillä kuin samanmielisten maiden kanssa. Ukrainan tuen vahvaa jatkamista peräänkuulutettiin ja sivuttiin myös komission puheenjohtajan kirjeen pohjalta finanssitukialoitteita ml. sotakorvauslainaa. Suomen puheenvuorossa alleviivattiin tarvetta lisätä painetta Venäjää kohtaan erityisesti lisäpakotteilla sekä varjolaivastoon ja sen mahdollistajiin kohdistettavien toimien kautta. Tämän lisäksi Suomi alleviivasi Ukrainan tukemisen tärkeyttä ja tarvetta löytää nopeasti ratkaisu Ukrainan seuraavien vuosien rahoituksen osalta.

Lähi-idän tilanne

Keskustelussa Lähi-idän tilanteesta pureuduttiin toimiin, joilla EU voi tukea presidentti Trumpin rauhansuunnitelman toimeenpanoa erityisesti huomioiden YK:n turvallisuusneuvoston hyväksymä päätöslauselma. Korkea edustaja Kallas piti tärkeänä, että EU tuo lisäarvoa päätöslauselman toimeenpanoon painottaen tarvetta lisätä painetta Hamasin aseistariisuntaan, EU:n operaatioiden (EUBAM Rafah, EUPOL COPPS) käytölle rauhansuunnitelman tukemisessa, EU:n edustautumista CMCC:ssa, palestiinalaishallinnon kehittämisen tukea, humanitaarisen avun esteettömyyden pääsyä Gazaan sekä siirtokuntalaisten väkivaltaan reagoimisen tärkeyttä. Komissaari Suica piti tärkeänä EU:n osallistumista Board of Peaceen ja CMCC:n. Komissaari Lahbib totesi Gazan humanitaarisen tilanteen olevan edelleen katastrofaalinen ja peräänkuulutti tarvetta humanitaarisen avun esteettömyyden pääsulle Gazaan. Jäsenmaat pitivät YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa tervetulleena peräänkuuluttaen EU:n aktiivista roolia rauhansuunnitelman toimeenpanon tukemisessa. EU:n operaatioiden (EUBAM Rafah, EUPOL COPPS) työ ja operaatioiden mandaattien vahvistaminen sai laajaa tukea jäsenmailta. Jäsenmaiden puheenvuoroissa korostettiin myös humanitaarisen avun perillepääsyn tärkeyttä sekä kansainvälisten kansalaisjärjestöjen ja toimittajien pääsyä Gazaan. Osa jäsenmaista nosti esiin myös huolen lisääntyneestä siirtokuntaväkivallasta länsirannalla.

Sahel ja Sudan

Koska edellisten asiakohtien keskustelut menivät yli asetetun aikataulun, päädyttiin yhdistämään Sahelin ja Sudanin käsittely.

Saheliin liittyen korkea edustaja Kallas esitteli neuvostolle EU:n uudistetun Sahel-lähestymistavan, jossa korostuu EU:n poliittisen sitoutumisen jatkuminen Sahelin alueeseen. Oleellista on joustava ja maakohtainen ote, jossa heijastuvat EU:n intressit ja tavoitteet alueella. Komissaari Lahbib korosti uuden lähestymistavan vaativan Team Europe-hengen mukaista toimintaa. Jäsenmaat antoivat tuen EU:n uudelle Sahel-lähestymistavalle. Osa jäsenmaista nosti esiin näkemyksiään prioriteettialueista Sahelissa. Suomen puheenvuorossa kannatettiin uudistettua lähestymistapaa sekä korostettiin riskienhallinnan ja strategisen viestinnän tärkeyttä.

Sudanin osalta keskustelu fokusoitui EI-Fasherin tapahtumien myötä entisestään vaikeutuneeseen tilanteeseen. Kallas muistutti, että lokakuussa ulkoasianneuvosto hyväksyi Sudania koskevat neuvoston päätelmät, minkä jälkeen Sudanin tilanne on muuttunut. Kallas viittasi EI-Fasherissa julmuuksiin ja totesi Sudanin humanitaarisen tilanteen olevan katastrofaalinen. Neuvostossa hyväksytty julkilausuma alleviivaa vastuunkantoa ja tuomitsee Rapid Support Forces (RSF:n) toimet EI-Fasherissa. Samalla neuvostossa hyväksyttiin pakotteita RSF:n varajohtajaa kohtaan ihmisoikeusloukkauksien vuoksi. Komissaari Lahbib alleviivasi vastuuvellvollisuuden tärkeyttä ja vetosi jäsenmaihiin, jotta ne kasvattaisivat humanitaarista apua. Jäsenmaiden puheenvuoroissa tuomittiin EI-Fasherin tapahtumat ja pidettiin tärkeänä siviilien suojaamista kaikilla mahdollisilla tavoilla. Myös diplomaattisen paineen lisääminen osapuolia kohtaan nähtiin tärkeäksi. Osa maista peräänkuulutti lisäpakotteita.

Suomen edustajat

Pysyvä edustaja Arvonen, virkahenkilövaltuuskunta